

[Početna](#) > [Budućnost](#) > [Kultura](#) >[KULTURA](#) [DUHOVNOST](#) [OBIČAJI](#)

Dražen ZETIĆ: Povijesni razvoj nastanka Bokeljske mornarice

Pojam Bokeljska mornarica za Hrvate iz Boke kotorske znači puno više negoli za ikojega naroda u postojbini jugoistočnog Jadrana. Mornarica je duboko ucijepljena u svijest hrvatskog narodonosnog habitusa, čemu u prilog govori i jezikoslovna činjenica da se lode (pohvale sv. Tripunu) govore na hrvatskom jeziku od 1871., dok se hrvatski jezik kao službeni jezik komunikacije i administracije Mornarice rabi u periodu od 1913.–1934.

Autor **Dražen Zetić**Objavljeno **7 ruj, 2024**

fotografija: Dražen Zetić, Verige crkvice Gospa od anđela (XV. st.), 2018.

Pojam Bokeljska mornarica za Hrvate iz Boke kotorske znači puno više negoli za ikojega naroda u postojbini jugoistočnog Jadrana. Mornarica je duboko ucijepljena u svijest hrvatskog narodonosnog habitusa, čemu u prilog govori i jezikoslovna činjenica da se *lode* (pohvale sv. Tripunu) govore na hrvatskom jeziku od 1871., dok se hrvatski jezik kao službeni jezik komunikacije i administracije Mornarice rabi u periodu od 1913.–1934. Prva proslava svetog Tripuna na području Republike Hrvatske zabilježena je 1873. godine u Splitu.

Neprijeporna je činjenica da je Mornarica imala niz povijesnih preobrazbi u svome bremenitom nastajanju, od rigidnih sprječavanja i zabrana, pa do periodičnih revitalizacija i preustroja. Od prvotnih isključivo socijalno-karitativnih i religioznih djelovanja, pa do vojno – obrambenih i folklorno-paradnih uloga u svojoj burnoj prošlosti. No, bez obzira na sve ove angažmane tijekom svojih pređašnjih metamorfoza, najsnažniji identitetski pečat svih staleških organizacija bokeljskih pomoraca s jugoistoka Jadrana mogli bismo

[Privacy & Cookies Policy](#)

sažeti u pet riječi: Boka, Kotor, Katolička crkva, sv. Nikola, sv. Tripun (spominje se još od 805. il' 809. pri prijenosu svečevih relikvija u Kotor). Što je vidljivo i kroz različita religiozna nazivlja, odjeću, prakticiranja pobožnosti i skrbi za sakralna zdanja tih pomorskih zajednica (*Pobožna družba kotorskih vlasnika brodica iz 1353., Bratovština kotorskih mornara iz 1453., Bratovština kotorskih mornara sv. Nikole iz 1463.*).

Tek 1874. dobrim djelom i zaslugom kotorskog biskupa Marka Kalogjere i Pavla Kamenarovića, imamo osnivanje društva *Plemenito tijelo Bokeljske mornarice*. Postoji opravdana tvrdnja, da je prema ondašnjem održanom govoru u crkvi sv. Marije na Dolcu gastalda (od longobard. gastaldo, *upravitelj*) Antona Xigga (prilikom jubileja slavljenja sedamdestogodišnjice), u Zagrebu 3. veljače 1923. (dvije godine nakon osnivanja *Bokeljske Zaklade*), osnovana *udruga Bokelja*, koja je imala poslanje, pripomoći Hrvatima iz Boke koji su studirali na Sveučilištu u Zagrebu. Potom se ranije spominjana *udruga Bokelja* u Zagrebu reorganizira 1965. u novonastalu podružnicu Bokeljske mornarice Kotor, na čelu s prvim gastaldom, nadaleko poznatim hrvatskim skladateljom i direktorom Zagrebačke filharmonije Ivanom Brkanovićem iz Škaljara pokraj Kotora.

Poslije završetka II. svjetskog rata, točnije nakon kratkog djelovanja 1945.-1946., odlukom tadašnjih komunističkih vlasti FNRJ-a, Mornarica se opet naprasno ukida da bi se njezin rad tek djelomice obnovio bez sudjelovanja u Tripundanskim svečanostima 1964. Na njezino počasno mjesto kao izabrani admiral 30. kolovoza 1964. dolazi čuveni zagrebački profesor pomorskoga prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu akademik Vladislav Brajković (1964.-1989.).

Vjekovno sjedište matice Mornarice jest grad Kotor, mediteranski dragulj u jednom od 28 najljepših zaljeva svijeta (Asocijacija, 1997.). Najstarije Statutarne odredbe Kotora spominju se još iz 1301., dok je sam gradski statut koji se poglavito bavi rješavanjem brodarskih, brodograđevnih i ribarstvenih problema, sačuvan u rukopisu iz 15. st., tiskan i kodificiran 1616. Prema podacima iz *Pomorskog leksikona* Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu, navodi se, da su se u Kotoru gradile i ratne fuste (*od „barce armate“ –*

Privacy & Cookies Policy

naoružane barke), te da je u Lepantskoj bitki (1571.), u kršćanskoj floti, sudjelovala i kotorska galija *sv. Tripun kotorski* sa svojih 200 mornara i admiralom Jeronimom Bizantijem iz stare pomorske kotorske obitelji (od 11. st.). Prema vojnim izvještajima Luje Matutinovića, majora u francuskoj službi i viteza Legije časti (*Ogledi o Ilirskim provincijama i Crnoj Gori*), u periodu od 1806.-1811., navodi se među ostalim u pregledu stanovništva glavnih gradova tadašnje Mletačka Abanije (*Albania Veneta*), da Kotor ima 4 000 stanovnika (pretpostavlja se s bližom pripadajućom okolicom), daleko najviše od sveukupno nabrojana 24 grada u tome popisu.

Bokeljska mornarica, kao osobit historijski fenomen, glavni faktor i najistaknutija tekovina pomorstva jugoistočnog Jadrana (zadužbina pomoraca, kapetana i brodograditelja), prvotno predstavlja neporecivi rodni list prethodnih i budućih bokeških izdanaka. Na toponimskoj mapi jugoistoka Jadrana, Boke kotorske (Crne Gore) i srednjoeuropske i sredozemne zemlje Republike Hrvatske, sam spomen Mornarice u mnogočemu je autentični domicilni – hrvatski starateljski subjekt (baštini oko 40 posto *nepokretne i šezdeset posto pokretne kulturne baštine Crne Gore*), zalog pomorskih predaka Bratovštine (800 članova) u višereligijskom realitetu Boke kotorske i pet gradova Republike Hrvatske (Zagreba, Rijeke, Pule, Splita i Dubrovnika).

Sljedećim naraštajima predajemo hvalevrijednu UNESCO–vu proklamaciju iz glavnog grada Rabata u Maroku (29. 11. 2022.) na listi *Reprezentativne nematerijalne kulturne baštine* čovječanstva, u kojoj se Tripundanske svečanosti i kolo sv. Tripuna upisuju kao tradicija Hrvata iz Boke kotorske, koji žive nepuna dva stoljeća u Republici Hrvatskoj.

Dražen Zetić

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti

Privacy & Cookies Policy

Dražen Zetić - 176 Posts - 0

Comments

Pisac, pjesnik, fotograf, snimatelj, zaljubljenik u kulturu, povijest i umjetnost.

1 Komentar

Dražen Zetić: Povijesni Razvoj Nastanka Bokeljske Mornarice - HKD Napredak 📅 prije 3 mjeseca[...] <https://biramdobro.com/drazen-zetic-povijesni-razvoj-nastanka-bokeljske-mornarice/> [...]

Ova web-stranica koristi Akismet za zaštitu protiv spama. Saznajte kako se obrađuju podaci komentara.

NASLOVNICA**O STRANICI I UREDNIŠTVU****PRAVILA PRIVATNOSTI****KONTAKT****SURADNJA**

© 2024 - Biram DOBRO. Sva prava pridržana